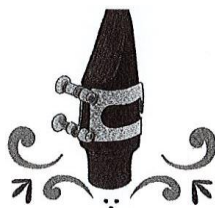

Vynálezci a objevitelé, G. Rotondi a E. Paganelli

<https://knihy.heureka.cz/vynalezci-a-objevitele-giuliana-rotondi-elisa-paganelli/#prehled/>

Antoine-Joseph Sax

(1814–1894)

Antoine-Joseph se nepokládal za smolaře. Jeho maminka si však myslela něco jiného a bála se, že synek dlouho nepřežije. Malý Adolphe, jak mu přezdívali, byl několikrát v ohrožení života: vypadl ze třetího patra, spolkl špendlík, dostal litinovou pánví, popálil ho výbuch střelného prachu a málem se utopil v řece. Všechno ale přežil, takže mu dokonce v té belgické vísce, kde se narodil, přezdívali „duch“. Ať už byl Adolphe duch, nebo ne, cítil se nejlépe, když mohl celé odpoledne strávit v dílně u otce, který vyráběl hudební nástroje. Nebylo pro něj nic krásnějšího než tóny z fléten, klarinetů a fagotů.

Už v šestnácti letech se proslavil v Bruselu, kde na jedné výstavě představil své flétny a klarinety ze slonoviny. Medaili nevyhrál jen proto, že byl příliš mladý. Otec ho povzbuzoval, aby vyrobil další klarinet. A když ho jeden hudebník z jistého orchestru odmítl použít, Adolphe na něj před tisícovým publikem zahrál sám. Měl ohromný úspěch! Zkoumal, jak správně umístit do nástrojů otvory, a zjistil, že kvalita zvuku (což odlišuje například dudy od trombonu) závisí na rozměrech vzduchového sloupce, a nikoli na materiálu, z něhož je nástroj vyroben. A díky tomuto objevu vyráběl vynikající nástroje, které náležely všechny do jedné rodiny, ale vydávaly slabší či silnější tóny.

My skladatelé tě chceme mít v Paříži, napsali mladému géniovi. Adolphe se vydal představit svůj nový nástroj do Francie. Jednalo se o křížence z rodiny žesťů a rodiny dřev. Obě tyto hudební rodiny čítají dechové nástroje, ale mění se nátrubek. U žesťů je to náústek ve formě šálku, kdežto dřeva mají jazýček, který při fouknutí vibruje. Svůj nový nástroj pokřtil jménem „saxofon“ podle svého příjmení Sax a v roce 1846 ho patentoval. Mnozí slavní skladatelé, jako třeba Italo Gioacchino Rossini, hned saxofon přijali do svých orchestrů, ale mnozí jiní, hlavně výrobci nástrojů, tomuto vynálezu házeli klacky pod nohy. Saxofon sice dál hrál, ale nikdy jako hlavní nástroj. Všechno se změnilo za pár let. Někteří černošší muzikanti ve Spojených státech hráli novou hudbu: jazz. A na pódiu s nimi řádil Adolphův sax.

Saxofon

Adolphe měl modulaci zvuku nastudovanou lépe než kdokoli jiný. A díky svým znalostem vymyslel nástroj kónického tvaru s kovovými klapkami, podobný trombonu nebo trubce.

Hraje se na něj ale jako na klarinet: nefouká se do něj, ale nátlakem rtů se rozechvívá jazýček v náústku. Takže vychází úplně nový, hluboký a jedinečný zvuk, který ze sebe vydá to nejlepší v hudebním stylu nazývaném jazz.